

Σ.Α.Τ.Ε.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 296 /2000

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α' ΤΜΗΜΑ
Συνεδρίαση 22-5-2000

ΣΥΝΘΕΣΗ :

Σ.Α.Τ.Ε.

Προεδρεύων : Ρίζος Αντωνακόπουλος, Αντιπρόεδρος

Νομικοί Σύμβουλοι : Γ. Πατρινέλης, Χρ. Παπαχρίστου, Δ. Γριμάνης, Ν.
Κατσίμπας, Θ. Θεοφανόπουλος, Θ. Ηλιάκης.

Εισηγητής : Θεόδωρος Θεοφανόπουλος, Νομικός Σύμβουλος

Αριθμ. Ερωτήματος : ΥΠ.ΠΟ./Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών
Χώρων/αρ.πρ. 22451/622/3-5-2000.

Περίληψη Ερωτήματος : Η Δ/ση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ., ερωτά εάν το Δημόσιο (ΥΠ.ΠΟ.) υποχρεούται να απαντήσει στα ειδικά και συγκεκριμένα ερωτήματα νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου (Π.Ε.Δ.Μ.Ε.Δ.Ε.), μέσω των οποίων επιχειρείται άσκηση ουσιαστικού ελέγχου της διοικητικής εξουσίας.

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

Ι. Ιστορικό ερωτήματος :

Η Πανελλήνια Ένωση Διπλωματούχων Μηχανικών Εργοληπτικών Δημοσίων Έργων (Π.Ε.Δ.Μ.Ε.Δ.Ε.), που είναι ν.π.ι.δ. και του οποίου σκοποί είναι η προάσπιση των επαγγελματικών συμφερόντων των μελών της (εργοληπτικές επιχειρήσεις οιασδήποτε μορφής, υπέβαλε στην Η' Εφορεία (εργοληπτικές επιχειρήσεις οιασδήποτε μορφής, υπέβαλε στην Η' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ στην Κέρκυρα την από 9-2-2000 αίτησή της και, ισχυριζόμενη ότι τα δημόσια τεχνικά έργα πρέπει να ανατίθενται και να εκτελούνται κατά τις σχετικές διατάξεις του ν. 1418/1984 και της Οδηγίας 93/37 ΕΟΚ, ότι μόνο κατ' εξαίρεση και μόνον εφόσον υπάρχει κατάλληλη τεχνική υπηρεσία επιτρέπεται η κατασκευή των έργων αυτών με αυτεπιστασία (άρθρα 4 παρ. 1, β του ν. 1418/1984 και 58 του π.δ. 609/1985) και ότι μεταξύ των νόμιμων σκοπών της είναι και ο έλεγχος των πράξεων και αποφάσεων των οργάνων της Διοίκησης σχετικά με το αν τηρούνται οι διατάξεις που αφορούν των εν γένει εκτέλεση των δημοσίων έργων, ζητεί από την Εφορεία αυτή να της γνωρίσει, εν σχέσει με τα αναφερόμενα στην αίτηση αυτή τέσσερα (4) τεχνικά έργα του ΥΠ.Π.Ο. (ήτοι της Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής Ιοβιανού, Μουσείου Αντιβουινιώτισσας, Ιερού Ναού Αγ. Αθανασίου και Πύλης Φρουρίου) που εκτελούνται στην Κέρκυρα τα εξής :

Σ.Α.Τ.Ε.

- «1. Εάν αυτά εκτελούνται με αυτεπιστασία ή από εργοληπτικές επιχειρήσεις κατόπιν επιλογής.
2. Για όσα από τα παραπάνω έργα εκτελούνται από εργοληπτικές επιχειρήσεις παρακαλούμε να μας γνωρίσετε τον τρόπο δημοπράτησης και ανάθεσης των εν λόγω έργων.
3. Για όσα εκ των παραπάνω έργων εκτελούνται με αυτεπιστασία παρακαλούμε να μας γνωρίσετε : α) εάν η υπηρεσία σας διαθέτει κατάλληλη τεχνική υπηρεσία, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1β του ν. 1418/84, από ποιους αποτελείται αυτή και ποιες ειδικότητες καλύπτει, β) Με ποια απόφαση της προϊσταμένης αρχής και με ποια εισήγηση της διευθύνουσας υπηρεσίας αποφασίστηκε η εκτέλεση των εργασιών με αυτεπιστασία (παρακαλούμε να μας χορηγήσετε αντίγραφα των αποφάσεων αυτών), γ) Ποιος τεχνικός υπάλληλος της υπηρεσίας σας ορίστηκε ως επιβλέπων μηχανικός κάθε έργου, δ) Το χρονοδιάγραμμα και ο

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

προυπολογισμός του έργου (απαιτούμενο προσωπικό – μηχανικός εξοπλισμός – υλικά κ.λ.π.) ε) Εάν τηρείται καθημερινά ημερολόγιο, στ) Το χρονοδιάγραμμα και ο προϋπολογισμός του έργου (απαιτούμενο προσωπικό – μηχανικός εξοπλισμός – υλικά κ.λ.π.), ε) Εάν τηρείται καθημερινά ημερολόγιο, στ) Ποιες επιμέρους εργασίες εκτελούνται από τρίτους, ποιο το ύψος της δαπάνης εκάστης των εργασιών αυτών και με ποιο τρόπο επιλέγησαν οι τρίτοι (άρθρο 11 ΠΔ 99/92), ζ) Εάν συντάχθηκαν από τους επιβλέποντες το έργο εκθέσεις απολογισμού των επιμέρους εργασιών που εκτέλεσαν οι τρίτοι (άρθρο 9 παρ. 5 ΠΔ 99/92) και να μας χορηγήσετε αντίγραφα των εκθέσεων αυτών.

Κέρκυρα, 9-2-2000

Για το Περιφερειακό Τμήμα Κέρκυρας της ΠΕΔΜΕΔΕ
Αλκίνοος Μπαλατσινός».

Σ.Α.Τ.Ε.

II. Κρίσιμες διατάξεις.

A. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 10 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζεται :

«3. Η αρμόδια αρχή υποχρεούται να απαντά σε αίτηση πληροφοριών, εφόσον αυτό προβλέπεται από το νόμο».

B. Στο άρθρο του, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2690/1999, Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος εφαρμόζεται στο Δημόσιο, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και στα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ορίζεται :

«Άρθρο 5. Πρόσβαση σε έγγραφα.

Σ.Α.Τ.Ε.

1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις

2. Όποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η αρμόδια διοικητική αρχή μπορεί να αρνηθεί την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιαστικά την έρευνα δικαστικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

4. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται : α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, ή β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Αν πρόκειται για πληροφορίες ιατρικού χαρακτήρα, αυτές γνωστοποιούνται στον αιτούντα με την βοήθεια γιατρού, ο οποίος ορίζεται για τον σκοπό αυτόν.

5. Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Σ.Α.Τ.Ε.

6. Η απόρριψη του κατά τις παρ. 1 και 2 αιτήματος πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να γνωστοποιείται εγγράφως στον αιτούντα το αργότερο μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης.».

III. Από τον συνδυασμό και την αλληλουχία των άνω διατάξεων συνάγονται τα εξής :

Σ.Α.Τ.Ε.

A. Σε εκτέλεση της άνω συνταγματικής διάταξης (10 παρ. 3) εκδόθηκε αρχικώς το άρθρο 16 του ν. 1599/1986 και σε συνέχεια το άρθρο 5 του άνω Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, που κατοχυρώνουν το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων. Ειδικότερα επί αιτήσεως ενδιαφερομένου προσώπου για παροχή σ' αυτό πληροφοριών από τη Διοίκηση, ο νομοθέτης θέλει να ικανοποιείται το αιτούν τις πληροφορίες πρόσωπο μόνο όσον αφορά τη γνώση (μελέτη – χορήγηση αντιγράφων) των διοικητικών εγγράφων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Και δεν προβλέπει για τη Διοίκηση, ούτε παρέχει σχετικό δικαίωμα σε κάποιο πρόσωπο έναντι της Διοίκησης, πολύ δε περισσότερο δεν υποχρεώνει τη Διοίκηση, πρόσωπο έναντι

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

να ικανοποιείται από αυτή αίτημα παροχής πληροφοριών που έχει ως αντικείμενο πέραν και εκτός των προβλεπόμενων από τις ως άνω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όπως την παροχή πληροφοριών για διάφορες ενέργειες της Διοικήσεως ή για την κατάσταση αυτής κ.α.. Πρέπει δε να επισημανθεί συναφώς, μολονότι τούτο είναι και αυτονόητο, ότι σε καμία περίπτωση μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχεται τέτοιο δικαίωμα (παροχής πληροφοριών) στο αιτούμενο τις ως άνω πληροφορίες νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου από ενδεχόμενες συναφείς διατάξεις του καταστατικού του.

Β. Η έννοια του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας είναι ευρεία (Σ.Τ.Ε. 527/1991 επί της όμοιας διάταξης του άρθρου 16 ν. 1599/1986) και αφορά κάθε έγγραφο, που μπορεί να χαρακτηριστεί ως διοικητικό, ήτοι αυτό που συντάσσεται από Υπηρεσίες του Δημοσίου, ο.τ.α. και ν.π.δ.δ.. Σ.Α.Τ.Ε.

Βασική όμως προϋπόθεση για την ικανοποίηση του δικαιώματος τούτου είναι ο εκ μέρους του ενδιαφερομένου σαφής και συγκεκριμένος προσδιορισμός του διοικητικού εγγράφου, του οποίου ζητεί να λάβει γνώση (μελέτη ή λήψη αντιγράφου). Η προϋπόθεση αυτή πρέπει να θεωρηθεί ως εξυπακουσμένη, δεδομένου ότι η Διοίκηση δεν είναι υποχρεωμένη να προβαίνει, χωρίς επακριβή στοιχεία, στην έρευνα των αρχείων της για την εξεύρεση αορίστως και ασαφώς προσδιοριζομένων από τον ενδιαφερόμενο, διοικητικών εγγράφων. Αντίθετη άποψη θα είχε ως αποτέλεσμα την άσκοπη και αδικαιολόγητη ανάλυση του παραγωγικού χρόνου της Διοίκησης. (Πρβλ. Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 48/1991, 154/1991 για την όμοια διάταξη άρθρου 16 ν. 1599/1986).

IV. Ενόψει του παραπάνω διδομένου πραγματικού ως και των γενομένων δεκτών ως προς την έννοια των άνω διατάξεων κατά την ομόφωνη γνώμη του παρόντος Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στο τίθεμένο ερώτημα αρμόζει η εξής απάντηση :

Σ.Α.Τ.Ε. Α. Κατά το μέρος που με την ως άνω από 9-2-2000 αίτηση της Π.Ε.Δ.Μ.Ε.Δ.Ε. ζητούνται μόνο πληροφορίες και όχι χορήγηση αντιγράφων διοικητικών εγγράφων από την Η' Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, αυτή δεν είναι υποχρεωμένη να ικανοποιήσει το αίτημα τούτο.

Β. Να κληθεί από την Η' Ε.Β.Α. το αιτούν νομικό πρόσωπο (Π.Ε.Δ.Μ.Ε.Δ.Ε.) να λάβει γνώση των τεσσάρων φακέλλων των ως άνω

Σ.Α.Τ.Ε.

Σ.Α.Τ.Ε.

τεχνικών έργων και επιλέξει από τα υφιστάμενα σ' αυτούς διοικητικά έγγραφα, εκείνα των οποίων θα ζητήσει την χορήγηση αντιγράφων με δαπάνες της. Αυτονόητο είναι ότι η χορήγηση αντιγράφων των διοικητικών εγγράφων τούτων τελεί υπό τους αναφερόμενους στις άνω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας όρους και προϋποθέσεις.

Σ.Α.Τ.Ε.

ΕΘΕΩΡΗΘΗ

Αθήνα 24 Μαΐου 2000

Ο Προεδρεύων

Ρίζος Αντωνακόπουλος

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

Θεόδωρος Θεοφανόπουλος

Νομικός Σύμβουλος

Σ.Α.Τ.Ε.